X. évfolyam. Arad, 1895. Julius 26. Péntek. 169-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTÓSÉG: Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint. Kéziratokat nem adunk vissza. Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.) Telefon-szám: 151.

A helyzet.

Budapest, julius 25.

Csak egy kis jóakaratra van szükség az örökké nyugtalankodók, a minden áron való ellenzékeskedők részéről — és hova-tovább jólélekkel mondhatjuk: helyreállott a *belső béke*, bizton haladhatunk tovább a nemzeti megizmosodás utján!

A belpolitikai helyzet oly kedvező, oly sokat igérő. Minden jel arra mutat, hogy végre-valahára *nyugodt fejlődésnek* nézhetünk elébe. Az egyházpolitikai harcz nagyjában be van fejezve. Az ultramontán ellenség kisebb portyázó csapatai, lelohadt harczi kedvük végső felvillanásában, még egyre intézik ugyan bősz rohamaikat a szabadelvü tábor ellen, hanem ennek csak egypár kardcsapásba kerül, hogy a csetepatának ismét véget vessen. A kormánynak az egyházpolitikai törvények végrehajtására vonatkozó minden ujabb intézkedésére ujból felforr a *klerikális mü düh*, de azért mégis napról-napra jobban lesz világos az okos emberek előtt, hogy e végrehajtási intézkedések *méltó* folyományai a nagy reformtörvényeknek. Mert emezekhez hasonlóan azok is a tiszta liberális szellem mellett a kimélet, a békülékenység, a komoly megnyugtatási igyekezet bélyegét viselik magukon.

Mióta köztudomásuvá vált, hogy a kormány *uj választások* elrendelését se szükségesnek, se czélszerünek nem tartja, az ádáz korteskedvnek is nagyrészt vége szakadt a szabadelvüség elleneinek sorában. Az őszi ülésszakra szándékba vett kormány »*buktatási*« *kisérletek* pedig eleve is ártalmatlan és haszontalan erőprobálgatások számába mennek oly ellenzék részéről, mely az *elvek* nagy harczában már annyi végzetes vereséget szenvedett.

A *Bánffy*-kabinet nemcsak ezidő szerint — mert hisz' a holt évszakban könynyü ezt állitani —, de egy jó darab *jövőre* nézve is szilárdabbul áll, mint magyar kormány valaha állott. Felülről föltétlenül biznak benne, alulról pedig országszerte szemlátomást gyarapszik barátainak a száma. A liberálizmus e térfoglalásával szemben hiába erölködik a »fekete sereg«, hiába igyekszik egyesülni, védő- és daczszövetségre lépni. A kormány és pártja egymagában is elég erővel és tekintélylyel bir arra, hogy a reformokat bevive az életbe, az ezredéves ünnepre nyugodt viszonyokat teremtsen és a küszöbön levő kiegyezési tárgyalások sima lefolyásával együtt az ország és a monarchia kipróbált közjogi alapját uj biztositékokkal lássa el.

Biztatók és kedvezők tehát a belső állapotok. De mi készül *odakünn?* Vajjon ott is *békés*-e a helyzet? Mi nem tudjuk. Aggodásra közvetlen ok ez ideig nincsen. De hátha legközelebb lesz! Legyünk résen, hazafiak, és ne igyekezzünk belviszonyokkal gyöngiteni önmagunkat oly időben, amikor az összes nemzeti erő egységes kifejtésére és megpróbáltatására lehet majd könnyen szükség!

BELFÖLD.

A békekongresszus és a románok. Ma, midőn a brüsszeli békekongresszus a román nemzetiségi kérdéssel való kapcsolata miatt, a magyar közvélemény figyelmét is magára vonta, nem lesz érdektelen tudni, hogy a román tagok magatartása minő fog lenni a legközelebbi kongresszuson? Erre vonatkozóan igen érdekes dolgokat ir a bukaresti „Adeverul." E román lap szerint a magyarok, hogy mentől többen legyenek Brüsszelben képviselve, elterjesztették a hirt, hogy ott a románok napirendre akarják tüzetni a román-magyar kérdést s hogy e miatt nagyon sok román képviselő és szenátor fog odamenni. A román parlamentáris csoport meghazudtolandó e hireket, utolsó ülésében elhatározta, hogy csak kevés taggal fogja magát képviseltetni s nincs is egyéb kivánsága, mint az, hogy a jövő évi kongresszust ne tartsák Budapesten, mert a kongresszus megtartva a millenniumi ünnepély alkalmával olyannak tünnék fel, mintha tüntetést rendezne Magyarország mellett. A jövő évben czélszerü lenne a kongresszust Bécsben tartani és a később következő évek bármelyikében Budapesten. Ez alkalommal a románok szivesen mennének Budapestre is, — csak nem a jövő évben, a magyar millenniumi ünnepségek alkalmával.

Nemzeti kiállitás.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti levele. —

Budapest, julius 25.

Budapest kezd világvárossá lenni. Oriási munkálatokat végeznek Budapesten és környékén. Az az erő, amit a teremtő az emberi hatalom rendelkezésére állitott, mozgositva van most a főváros szépitése és nagygyá tétele érdekében.

Egész városrészeket dönt halomra a merészen alkotó elme fővárosunkban s a Sodoma-Gomora féle pusztitás helyébe óriási magánpalotákat és évszázadokra számitott középületeket rögtönöz emberfeletti gyorsasággal.

Az „Aradi Közlöny" tárczája.

Orvosi tiszteletdij.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

Irta: **Kocsis Gizella.**

Klárika rettentő komoly arczczal tette le a kalapját, aztán odament és kezet csókolt a mamának. Véletlenül egy forró könnycsepp csordult ki a szeméből.

— No, mi bajod, Clerchen?

— Óh semmi mama, csak ugy fáj a fejem.

Clerchen kapott egy vizes „umschlagot" kis fejecskéjére, a mama addig czirógatta, mig szépen elszunnyadt a divánon.

Ha önök kedves olvasóim azt hiszik, hogy Clerchen egy afféle kis baba, hát nagyon csalódnak.

Klárika egy tizenkilencz éves leány, a mama legkisebb leánya és kedvencze. Ő egyedül van még otthon avval a bolondos jó szivével együtt. Azért mondom ev.el együtt, mert ez a kis szivecske sok zajt csinál olykor-olykor, akár csak egy siró kis baba. Roppant élénk, szellemes és egy kissé, hogy is mondanám, talán egy kissé csufolkodó. No, már nem azt a rosszakaratú csufolkodást értem. Csak olyan tréfa számba megy az egész — nála. Ő nem csinál az effélékből nagy dolgot. Mulat rajta és mulattatja a környezetét is. Szereti az udvarlóit, mint minden embert, de különösen azokat, kiknek valami testi fogyatkozása részéről egy megjegyzést vagy hasonlatot provokál.

Mikor még iskolába járt és az a nyolczadikos gymnázista udvarolt neki, hát szeretett avval eldicsekedni. Nem mintha büszkélkedett volna vele, nem, csak ugy ni, na őszinte gyerek volt és azt hitte, más is érdeklődik az ő gymnázistája iránt.

Ennek az lett a kellemetlen következménye, hogy egy rosszakarója megmondta a gymnázistának, a gymnázista pedig megharagudott, hogy az ő fiatal szive legédesebb titkát igy megszentségtelenitik illetéktelen fülek. Megharagudott pedig azért is, mert Klárika óra előtt a pad tetejére ülve jóizü megjegyzésekkel füszerezve olvasta fel a nyolczadikos gymnázista holdsugár és lombsusogás mellett megirt versét. Nem akarta kinevetni vele, mert nagyon szerette az ő gyerek szivével azt a nagy deákot, hanem a többiek, hol nevettek, hol sajnálkoztak, ha a lyra hurjai oly szomoruan szólottak és ez tetszett neki.

Befejezésül megmondta, hogy aki ezt irta, annak olyan füle van, mint amilyent ő most a táblára fog rajzolni.

Nyomban csinált egy kissé szabálytalan félkört a féltáblára, a másik felére ráirta: az én udvarlóm drága hat személyre való kocsonyát kiadó füle. Mikor kész volt csöngettek nyolcz órát. Bejött a hittanár és Klárika kénytelen volt fülig pirulva, egy hatalmas a jó Istenke nevétől hemzsegő leczkét végighallgatni.

Azután nagyot busult, hogy ezek a hitoktatók olyan igazságtalanok és nem tudják kellőleg méltatni az ő — rajztehetségeit.

Most azonban a mama Clerchenje nem jár iskolába.

A nyolczadikos gymnazistát elsiratta, eltemette annak idején. Sokat busult érte az igaz, de ő csak nem fogja kibékiteni, mert aki az ő bolondos kis szivecskéjét ugy félreérti, hát az nem is fogja megérteni soha.

Most komolyabb a dolog. Klárika tisztára a legboldogtalanabb szivvel rendelkezik e nagy világon.

De hát ő nem tehet róla.

Tegnap azt mondta Varga Bertának az ő barátnéjának. mikor nála volt, hogy Ferit utálja.

Nem tudják önök ki az a Feri? Megmondom. Egy fiatal doktor. Barna, magas, nyulánk, csunya, komoly, derék, becsületes és szeretetreméltó.

Igen azt mondta, hogy utálja, mert szekirozták vele. És hogy állitását tényekkel is „jogerősen" bebizonyithassa, hát azt mondta, hogy Lányi doktor ügyetlen és buta, és olyan a keze, mint egy rézvörös indiáné. Annyi mindent mondott, amit maga sem hitt el és olyanokat füllentett, ami ellen az a kis bolondos szivecske erősen protestált. Szeretett volna Lányi doktornak a nyakába borulni és ugy össze-vissza csókolni azt a csunya barna arczát és mégis azt mondta, hogy utálja.

Varga Berta keresztényi kötelességének

Nem hiuság, a hazafias érzet kövekbe vésett hymnusa ez az óriási épitkezés.

Az uj királyi várpalota, a parlamenti épület, a merőben uj városrészek, a négy dunai hid, a szaporodó gyárak, a csatornázási és az óriási mérvben terjeszkedő villamos vasuti hálózat fényes bizonyitékai annak, hogy Budapesten a nemzet szinejava, az áldozathozatal határait nem véve figyelembe, Romulus-Remusként uj várost létesit, a régi helyén.

A legbensőbb örömérzet hatja át szivelnket, ha mindezeket a munkálatokat napról-napra gyarapodni látjuk. És örömünkből felsarjad az a büszke tudat, hogy ezt nem egyesek áldozatkészsége, nem egy országos bizottság tevékenysége, sőt nem a kormány előrelátó eszélyessége rendezi, de létrehozza maga a nemzet, mely fogalom alatt értendő a korona és kormány is, mint primus inter pares.

Egy hosszú ezredév alatt nem mutatkozik annyi harmonia a nemzet összes társadalmi és politikai érzületnyilatkozatában, amennyit a kiállitási év küszöbén látunk. Gazdag és szegény lázas sietséggel fáradozik az ezredéves ünnep magasztossá tételén, és sehol a láthatáron nem mutatkozik az ünneprontók hada, mely néppárti dühhel, templomi zászlók nyeleivel, vagy szélbali fütykösökel tenné méltatlanná az ünnepet. Szinte remélni merjük, hogy állami létünk ezredik évfordulója méltó leend az emlékhez is, melylyel a honalapitók szellemét dicsöitjük meg, és méltó leend az ünneplőkhöz is. Az óriási munka, melyet Schmidt József dr és Szalay Imre kiállitási igazgatók, csekély számu referenseik közreműködésével éjt nappallá téve, a kiállitás területén a föld alatt és föld felett végeznek, mint a kiemelkedő méretekből már is kiviláglik, világraszóló leend.

E kiállitásnak sem óriási aránya, sem költségessége, sem szinpompája nem marad a más nemzetek által rendezett kiállitások mögött, és még sem ezekkel, ezek által fog varázst gyakorolni, hanem nemzetijellegével, miután rendezői egyedül és legelsősorban arra törekednek, hogy a magyar nemzet multjának dicsőségét, szellemi kulturájának nagyságát mutassák be.

A magyar nép minden egyes tagjának szive megrezdül, ha Hunyadi János ősi magyar várának, lovagtermeiben meglátja Szent István koronázási ereklyéit, az első királyunk által ajándékozott főpapi öltönyöket, az általa épitett szentélyeket, Hunyadi János, Mátyás király, stb. fegyverzetét, Tinódy zeneszerzeményeit kéziratban, Verbőczynek a nagy törvényhozónak kézirását, Zrinyi Ilona imádságoskönyvét, Rákóczy Ferencz zászlóit s a magyar nemzet több százezer darabot számláló mükincseit, melyekhez hasonlót a külföld nem képes fölmutatni. A legtöbb külföldi kiállitást oly vásártér czélzatával rendezik, amely arra van hivatva, hogy a legujabb gyártmányok részére piaczot és vevőket szerezzen, vagy pedig a hiuság kirakata. A mi kiállitásunk a költő szavaival élve, „egy megszentelt fájdalom“ . . . .

Akik csak a kézzelfogható tárgyaka látják e kiállitásban, azok csak a mult nagyságát fogják észrevenni, akik azonban mélyebben látnak honfitársaink közül, azok ebben a nagy momentumban könnyen felismerik a jövendő nagyság biztositékát, melyet a Bánffy-kormány elleplezve mutat be, ebben jelezve azt, hogy fáradhatlan tevékenysége révén nem országos, nem nemzeti jellegü, de „nemzeti kiállitás“ keretében s a multban gyökerezőleg mutatja be azt, hogy a magyar kormány tevékenysége a politikai viszonyok rendezését illetőleg mennyire hazafias s a mult geniuszának megfelelő.

IDŐJÁRAS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 766.3 milliméter, délután 2 órakor 764.8 milliméter. **Hőmérsék:** reggel 7 órakor C° + 18.8, délután 2 órakor C° + 28.0. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor EN. 1, délután 2 órakor N. 3. **Felhőzet:** reggel többnyire derült, délután többnyire derült. **Csapadék az utóbbi 24 órában:** csepegés.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Julius 26. —

Derült. — Száraz. — Meleg.

Az asszonyok imádsága.

— Egy régi könyvből. —

Egy régi könyvben valaki a következő „hőteljes és buzgó imádság, a jámbor és házasságban élő asszonynép által naponta elmondandó“ czimü imát fedezte fel, melynek igen nagyrésze még ma is korszerü volna. Az ima igy szól:

Mindenható Isten, ki a női nemet Ádám oldalbordájából és igy egy csontból teremtetted, nyujtsd nekem kegyes segitségedet, hogy ezentul ne legyek elcsontosodott, makacs, kötekedő. Légy türelmes női gyengéim és hülyeségeim iránt; forditsd el tőlem a velem született okoskodást, a belém gyökeredzett gyanakodást, az ostoba féltékenykedést és azt a sok hiu képzelődést, balga gondolatot, ingó és állhatatlan természetet és minden rendkivüli vágyat és kivánságot. Tedd meg, óh tedd meg, hogy minden bünös cselekedettől óvakodjam, Óvj meg minden haszontalan plegykától a piaczon, vagy gonosz nyelvü asszonyokkal való találkozásoknál; leginkább azonban a templomban. Légy kegyes hozzám, hogy minden ember, de kiváltkép kedves férjem iránt ne legyek ravasz, csalfa. Segits abban, hogy ne legyek zugolódó, makacs és ellenséges indulatu már fentemlitett férjem iránt, hogy ne szájaskodjam vele, hogy mindig tisztességes, józan, enyhe, cseudes, hallgatag, hű, jámbor és türelmes, hálás és elismerő legyek. Nem az én, hanem, óh Istenem! a te akaratod szerint és a férjem akarata szerint történjék minden. Végül segits, hogy férjemet jobban tiszteljem, mint az eddigelé történt, hogy ne kivánjam alárendeltemül, hanem uram és eltartóm gyanánt ismerjem el és akaratomat az ő parancsa szerint irányitsam. Ámen.

Az imát kétségkivül valami nőgyülölő találta ki. Érdekes volna még azt is megtudni, hogy a férjek imája, hogy szólt. Abban az imában bizonyára azt kérik a férjek, hogy eltávolittassék tőlük minden mely az asszonyoknak kellemetlen, milyenek a korcsmázás, a más nőkkel való kaczérkodás, kártyázás és több effele.

Egyebekben az asszonyokról ugy is tudjuk, hogy mindég áuitattal imádkoznak. A férfiakról már ritkábban mondhatjuk, azért akad aztán sok férfi olyan asszonyra, aki őket is megtanitja — imádkozni.

HIREK.

Julius 26. Péntek. Róm. kath. naptár: Anna. — Protestáns naptár: Anna. — Görög-keleti naptár (julius 14.): Aquilla apostol. — A nap kél 4 óra 32 perczkor, nyugszik 7 óra 41 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet dijtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgár iskola, földszint.

Nemzetiségek kongresszusa.

Azt, a mit hónapok óta sejtetnek, most már hivatalosan dokumentálják a nemzetiségi agitátorok. „A magyar állam románjaihoz, szlávjaihoz illetve tótjaihoz (slovacii) és szerbjeihez“ megszólitással a „Tribuna“ tegnapi száma a legfeltűnőbb módon, országos kongresszusra hivja össze a felsorolt nemzetiségek fiait.

A fölhivás elmondja, hogy a szerencsétlen politika, melyet a magyar kormány különösen 1873 óta üz, minden igaz hazafit komoly és törvényes elégedetlenséggel tölt el. A budapesti kormány és törvényhozás a helyett, hogy az állam megszilárditásán dolgoznék, egy utópia szolgálatába szegődött, melyet jóformán meg se tud határozni konkrét gondolatokkal

---

(ezen fogalommal nagyon sokat élnek vissza ma is) tartotta a doktort informálni az ő szive bálványa véleményéről, amiért ez is erősen megharagudott. Nem is köszönt többé Klárikának. Pedig egyszer meg is akart halni érte és azt mondta csak őt szeretj, őt imádja avval a bolondos éves szivével. És most, oh most megharagudott.

Klárika roppant szemrehányásokat tett magának. Tény, hogy bünös, de még sem bünös.

— Nem, nem, én nem bántottam, mondta magában. A mopszit se bántom, mert a diván az én szép uj ruhámon aludt. A cziczát se vertem meg, amiért megette az én csörögémet . . .

Pedig én nagyon szeretem a csörögét! De az én Ferikém avval a csunya kezével —

Oh! már megint?! utasitotta rendre magát.

Na hát igen, neki is megmondom az igazat. Nem is a keze, ő se szép, s mégis ugy, de ugy szeretem.

Éppen azt gondolta Klárika, mikor a mama kezét csókolta meg. És mikor ezt gondolta egy könny is hullott alá abból a hamis szemekből.

Mig Klárika aludt, a mama a doktorért küldött. Persze a mama körülbelül annyit tudott Klárika szivügyeiről, mint a mamák rendesen tudni szoktak — semmit.

Lányi eljött azonnal, mert a cseléd azt mondta a kisasszony beteg.

A mama behivta a doktort figyelje meg Klárika lélegzetét s ha felébred, ugy rendeljen neki valami orvosságot, mert Clerchen szegény beteg, nagyon beteg.

A doktor angyali türelemmel, édes gyönyörrel leste, mikor ébred már föl az a bolondos kis kaczagó baba.

A mama olykor-olykor sóhajtott.

A kis kutya odafeküdt szépen a beteg lábaihoz és bodros fejét a ruhája fodrára fektette. Klárika hanyat feküdt. Felébredt szegényke. A kutyát látta meg legelőbb.

— Oh kutyuskám! ugye te is busulsz a te kis mamáddal, aki olyan szomoru és olyan boldogtalan. Te, te édes, kis kutyám!

Ugy odaszoritotta arczát a kutya fejéhez, hogy szeméből megint csak kicsordultak a könnyek.

— Mindig sir, jegyezte meg a mama kétségbeesve.

A doktor olyan erős szivdobogást kapott, amely leginkább szorult volna orvoslásra. Klárika oldalt fordult. Aztán villámgyorsan felugrott, odafutott, átfonta kezecskéivel a doktor nyakát és ugy össze vissza csókolta azt a csunya arczot, azt az utálatos embert. Nem tudott hová lenni a boldogságtól, sirt, nevetett, tapsolt és ugrált, nem látott senkit csak a doktort.

— Oh tudtam, eljön, de — de mégis féltem hogy nem néz rám többé. Ugy-e nem haragszik rám soha — soha többé, nem csufolom nem én, soha többé! Maga csunya — csunya fiu! —

Olyan boldog volt ez a két gyerek. A doktor egész menyországot látott megnyilni ebben a bolondos, őszinte szivben. A mama fejcsóválva és kissé megszégyenülve alaptalan aggodalma miatt mondta: hisz ön egy valóságos csodadoktor!

— Ni ki hitte volna, hogy a mi komoly doktorunk diplomája mögött ilyen apró, veszedelmes titkok is rejtőznek? Clerchen megszeppent a mama hangja hallatára. En Istenem! ugy elpirult, ugy reszketett.

— Oh mamuskám, ugy megbántottam a doktor urat. Ne haragudj mamám, de azt mondtam, de csak ugy tudod, hogy, hogy csunya és én — én, (a kezével olyan zavartan huzgálta ruhája csipkéit) igen azt mondtam hogy — utálom.

Mikor ezt a szót kimondta elkezdett keservesen sirni.

— Hát miért sir Klárika kérdezte a doktor gyöngéden?

— Mert magát ugy meg bántottam, zokogott vissza az a bolondos szerelmes lányka.

Egy pár forró csók felszáritotta Clerchen könnyeit és ezzel a gyógykezelés koronája föl volt téve.

A tiszteletdij: egy bolondos, mélyen szerető szivecske.

és fogalmakkal, hanem adott neki egy jól hangzó fantasztikus elnevezést: „a magyar nemzeti állameszmét."

A felhivás szemére lobbantja a magyar államnak, hogy egy népet, a magyart kiválságolt rangra emelt, mig a többi „népeket" lesülyesztette annyira, hogy a saját hazájukban, idegenek.

Természetes, hogy a felhivás erőszakoskodásokról és felháborito brutalitásokról is beszél, majd kijelenti, hogy az eddigi „törvényes küzdelem élére most egy uj faktort akarnak teremteni, a nemzetiségek szövetségét, mely hatalmas erővel működhetik, annál is inkább, mert a magyarországi nemzetiségek ügyét minden europai cabinet (!) parlament és a sajtó megbeszélés tárgyává tette. Ez a szövetség aztán nem fog kunyorálni — ugymond a felhivás — hanem ha kell ki is küzdi magának a nemzetiségek egyenlőségét és szabadságát."

A felhivás szerint a nemzetiségek kongresszusát — mint már röviden érintettük — augusztus 10-én tartják meg Bpesten. A kongresszus tárgya: munkaprogamm megállapitása. A felhivást a román, tót és szerb nemzeti pártok „képviselőinek" ideiglenes bizottsága nevében Mangra Vazul, Petrovics István, Mudrony Pál, Daxner Samu, Georila Emil, Joximovicz Mihály irták alá.

—

— **Az állami anyakönyvekről** szóló törvény végrehajtásához legközelebb a belügyminiszternek még egy rendelete jelenik meg, amely — miként értesülünk — az életben léti bizonyitványok kiállitását szabályozza, aminők pl. a nyugdijasok részére szükségesek. Eddig az ilyen bizonyitványokat tudvalevőleg a lelkészek állitották ki; most ezen bizonyitványok kiadásáról is az állami anyakönyvvezetőknek kell gondoskodniok.

— **A nagy alföldi müut.** A duna-tiszaközösközi alföldi transversális állami közut félegyházi és csongrádi szakaszán a földmunkák befejeztetvén, a munkálatok felülvizsgálata e hó 27. és 29. napján fog megejtetni, mire a kereskedelemügyi miniszter részéről kiküldött Köszeghy László müszaki tanácsos vezetése alatt az illető vármegyei közigazgatási bizottságok s államépitészeti hivatali főnökök meghivattak.

— **Változások a csanádegyházmegyei klerusban.** Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök Ballauer Kristóf oraviczai segédlelkészt Monyászára plébánosnak és Kurunczy Lajos istvántöldi coadjutort Bocsárra helyettes plébánosnak nevezte ki. Lind Leonard monyászai plébánoshelynököt a püspök hason minőségben Dézsánfalvára helyezte át. Fonyó István Istvánföldre coadjutornak neveztetett ki. Segédlelkészekké kinevezte a püspök: Hák Edét Steyerlakra, Unterreiner Józsefet Oraviczabányára, Karács Istvánt Nákófalvára, Kasza Lajost Rékásra, Uitz Miklóst Nagybecskerekre, Anton Miklóst Fakertre, ifj. Schütz Miklóst Szécsányra, Kern Ágostont Billédre, Kiss Ernőt Hidegkutra, ifj. Kiss Jánost Ném. Szent-Péterre, Glasz Ferenczet Krassovára, Mayer Jánost Gyertyámosra, Dienes Hadriant Apátfalvára.

— **Anna napja.** Ma van Anna napja, az a jól ismert névünnep, amely nagy mozgalmat szokott felidézni a mi vidékünkön. — Tegnap este volt Szent-Annána hagyományos bál, mely a helyi és vidéki intelligenczia élénk részvételével fényesen sikerült, s ma lesz Mária-Radnán a nevezetes bucsu, amely öt vármegye népét hozta össze a csodatevő szüz lábai elé.

— **Az uj kincstári irodatiszt.** Az aradi kincstári ügyészségnél Szondy György dr. volt irodatiszt kincstári alügyésszé lépett elő. Mint a hivatalos lapban olvassuk, az igy megüresedett helyre a m. kir. kincstári jogügyi igazgató Szekér Andor dijnokot nevezte ki ideiglenes irodatisztté.

— **Radna kétszázéves jubileuma.** A hires aradmegyei bucsujáróhelyen, Radnán, most ünneplik meg kétszávéves fordulóját annak, hogy az áhitatos közönség Radnát bucsujárással keresi fel. Ez alkalomból tegnap Temesvárról elindultak Radnára a megyei bucsusok; különösen sok résztvevő érkezett Verseczről, Fehértemplomról, Károlyfalváról és a közeli falvakból. A külvárosokban már reggel 4 órakor tartottak miséket, melyek után a nép a belvárosba ment, a hol a székesegyházban Magyary Pál, a papnevelő intézet lelki igazgatója, mondott fél hét órakor misét, mely után a hivők megkezdték utjokat. A belvárosi temetőnél Magyary szent beszédet tartott. A bevonulás ez alkalommal Radnán kiváló ünnepélyességgel megy végbe.

— **Öngyilkos akadémista.** Balog Sándor az aradi kereskedelmi iskola II. osztályának tanulója, öngyilkossági szándékkal a mult héten magát Makón meglőtte és sebeiben meghalt. A szerencsétlen ifjut, kit gyógyithatlan betegsége kergetett halálba, nagy részvét mellett temették el.

— **Aradiak Borszéken.** Aradról évenkint többen keresik fel a természet szépségeivel bőven felruházott Borszéket, hol — irja levelezőnk — ez idő szerint Csik János és Isekutz László dr. családjával, valamint Szathmáry János, az Aradi és Csanádi egyesült vasutak felügyelője, Nagy Sándor lyceumi tornatanár nejével és Csontya Emil a román tanitóképző intézet tanára családjával, élvezik a fürdő jótéteményeit. Megelőzőleg rövidebb időn át tartózkodtak ott Pálffy Pál és Szilárd Győző vasuti, nemkülönben Sendmann Gyula megyei hivatalnok. Julius 20-ig közel 600-an látogatták Borszéket, ahol az időjárás igen kedvező és szokatlanul enyhe, kellemes tavaszias. A hőmérő higanya 20 R fokon felül még e hó közepéig nem emelkedett.

— **Dróton keresztül hefonva.** Ez is uj, érdemes a feljegyzésre. A napokban együtt utazott két ur. Egy kereskedő, s egy hentesmester. Az utóbbi fennen dicsekedett azzal, hogy nincs ugyan egy árva krajczárja sem, de azért akkor, és annyit kap sürgöny utján a nejétől, amennyire szüksége van. Az utitárs ezt tudomásul vette. Mindketten leszállottak az aradi állomáson. A kereskedő szót sem szólt, az elváláskor csak ajánlotta magát a hentesnek, s átment Uj-Aradra, ahonnan utitársa nevében táviratozott az illető feleségének, kitől tényleg 450 frtot táviratilag fel is vett utitársa nevében, aki most ugyan csak siralmas ábrázattal sajnálja időszerütlen bőbeszédüségét.

— **Artézi kutak a környéken.** Mezőhegyesen a lovarda épület mellett ártézi kutat készittet az igazgatóság. — A kut elkészitését Czoll Demeter orosházi ártézi kutfuróra bizták. A kutnak legkevesebb 800 hektoliter vizet kell adnia 24 óránként, Czoll D. 8000 frttért vállalta magára a kut furását, medencze nélkül. Ha a kut beválik akkor rövid idő alatt több majorban is fognak ártézi kutat furni. Cs.-Palota község ártézi kutat fúrat, a töltételek szerint a kut mélysége 160 mtr. lesz s legalább 600 hl. vizet fog adni naponkint.

— **Két hét multán.** Ezelőtt két héttel szánta neki magát Pucsa Éva simándi lakósnő az utazásnak. A podgyászát Aradon hagyta s tovább zónázott. Utközben vette észre, hogy a tárczája, az abban levő pénz és feladó vevény

---

Küzdelem a pénzért.

— Regény. —

Irta: **Tor Hedberg.**

Az „Aradi Közlöny" számára, svéd eredetiből forditva.

[26] [Utánnyomás tilos.]

A kocsi ezalatt a kerthez ért. Már régóta hallott valami zajt, melybe sajátságos sziszegő hang vegyült, de mindeddig nem ügyelt erre.

— Csépelnek! — szólt hangosan. Tudta, hogy az országút a cséplőgép mellett visz el, mely már világitott egy szín alól. Egy pillanattal később már látta a gépet.

Egy szolgaleány és egy fiú barangoltak az épület előtt.

A fiú tizennégy-tizenöt éves lehetett. Mikor Karr a cséplőgép előtt volt, a leány és fiú ösztönszerüleg megállottak. A fiú levette sapkáját s megvakarta lenszőke haját, miközben bámészkodva tekintett Karra.

Karr megállitotta kocsiját.

— Olsonnál szolgálsz, fiam? — kérdé Karr.

A fiú rá nézett s megvetöleg mosolygott.

— Oh, nem! — válaszolt szárazon. — En az ő fia vagyok!

Karr meghökkent. Az ő fia! Természetes, hisz azóta már megnőhetett! Kiváncsian vizsgálta a fiút; hasonlitott Olsonra vonásrólvonásra.

— Hogy hivnak? — kérdé türelmetlenül.

A fiú nagy szemeket meresztett az idegenre.

— János Viktor! — válaszolt akadozva.

— Hol van atyád? — folytatá Karr a kérdezősködést, s hangja reszelte torkát.

— Azt hiszem ebédel! — szólt durczásan a fiú. — Nem, éppen ott jön! — folytatá és a lakház felé nézett.

— Atyám, atyám! — kiáltott a fiú. — Jer ide!

Karr oda nézett, a hova a fiú. A lakház ajtójában csakugyan megpillantotta Olsont. — Olyan volt, mint régen, csakhogy öregebb és nem oly egyenes; háta gömbölyü volt, mintha kabátja alatt párnát viselne, s a feje lehajlott mellére, mintha valami nehezett czipelne. Bizonyosan a házban volt és ivott, mert kabátja ujjával törölgette száját, mi közben vizsga tekintettel nézett körül. Arcza szürke volt a portól, s haja tele volt szalmaszálakkal.

Karr egy pillanatig szemlélte csak Olsont, azután összeszedte magát, rávágott a lovakra és őrült sebességgel hajtatott tovább, csak akkor állva meg, midőn már túl volt Olson birtokán.

E találkozás megzavarta érzelmei egyensúlyát. Nem tudott többé dolgozni, az ügyek gyülöletesekké váltak.

Bizonyos ürességet érzett önmagában és maga körül. Oh, miért nincs neki is fia! Neki egy fiú kell, — e gondolat üldözte éjjel-nappal, ez állott előtte, mint egyedüli menekülés, mint kitüzött czél és követelés a sorstól . . . Ha egy gyermeket látott, egész lénye reszketett.

Ezen érzelmek befolyása alatt Meta iránti magaviselete is megváltozott.

Az esküvői éj óta ugy éltek együtt, mint két idegen. Karrban azon éj eseménye minden érzelmet elfojtott neje iránt, csak közönyt érzett iránta. Eleinte kerülte nejét, mint elkerüli az ember azt, akivel osztozik egy kínos együtteségben, s a megszokás még a szánalom érzetét is megsemmisité, mely bizonyos kapcsot alkothatott volna közöttük.

De azon a napon, melyen Olsonnal való találkozása után haza tért, egészen más szemekkel nézett nejére. Szemeiből érdeklődés sugárzott ki. Most emelkedett először és egyszerre ama tudatra, hogy Meta az ő neje volt, az ő neje, vagyis olyan nő, akinek feladata és hivatása: gyermekekkel ajándékozni meg öt. És ez a tudat érzelmeiben változást szült, s bizonyos odaadást neje iránt. Nem volt ez szerelem, nem volt ez érzelem, ez odaadás összefüggésben Meta egyéniségével, csupán az eszköz iránti ragaszkodás, mely által reményeit megvalósitni akarta.

Igyekezett tehát közeledni nejéhez, jóllehet szégyelte ezt, s lealázónak tartotta. Rábeszéli önmagát, hogy nagy türelmet, sok alázatosságot fog kifejteni, s elszenved bármit is, csakhogy elérje czélját, — sőt ha kell, követelni fogja jogát, — s azért roppantul csodálkozott, hogy midőn még csak féluton volt, a várt ellenállás helyett csaknem hálás megadást tapasztalt.

Eleinte bosszankodott emiatt, nyugtalan-

elveszett. Két hét után jött arra a zseniális gondolatra Pucsa Éva, hogy jelentést is kellene tenni. Persze azóta a „becsületes megtaláló“ kiváltotta a csomagot, s azt éppen ugy elemelte, mint az abban elhelyezett ötven forintos takarékbetét könyvet, melyet értékesitett. A tettes nyomát ama hagyományos rendőri bot üti.

— **Gyászos végű kocsikázás.** Plostyin községben Mikulás Márton gazdaember szemetet hordott ki a földre. Szekért egész csomó gyermek kisérte, a kik között ott volt Mikulásnak három gyermeke is. Mikor a gazda lerakta szekeréről a szemetet, egy öregebb fiának adta a gyeplőt, maga pedig gyalog ballagott hazafelé. A gyermekek magukra maradva, nagy zsibajjal fölugráltak a kocsira és a lovak közé csaptak, a melyek nyilsebességgel rohantak lefelé a magaslatról. A megijedt gyermekek erre sikoltozni kezdtek, a mitől a lovak még jobban megbokrosodtak és szétszaggatva a szerszámot, öszetörték a szekeret. Néhány gyermek kiesett, csak Mikulás három fia maradt rajta. A szekér végre egy árokba fordult, maga alá temetve a három gyermeket, kiknek egyike azonnal meghalt, mig a másik kettő sulyosan megsérült.

— **Megőrült sportsmann.** A bécsi elmekortani intézetbe tegnap szállitották be Fontanát, a lóversenyek egyik ösmert alakját. Fontana olasz származásu ember, a ki a bécsi ügetőversenyre rendesen felment, hogy ügető-lovaival a versenyeken részt vegyen. A szerencse azonban nem kedvezett neki. Az utolsó bádeni versenyeknél is futott két lova, de ismét nem tudott nyerni. A fogadásokban nem vett részt. Fontana sportember volt csak és erre a szenvedélyére óriási pénzt áldozott. Az utolsó időkben észre lehetett venni rajta a kezdődő betegség tüneteit. Tegnap a Länderbank helyiségeibe ment, a hol nagyobb letétei vannak és ott kérdezte a szolgáktól, vajon jó helyre jött-e, mert Kneipp-fürdőt akar használni. A mikor ezek csodálkozva néztek reája, roppant izgatott lett, kiáltozott dühöngött és mindenféle érthetetlen dolgokat beszélt összesze-vissza. Az időközben értesitett mentőtársaság emberei bevittók az öket önszántából követő sportmant az elmekórtani intézetbe.

— **Megölte a nagyapját — tévedésből.** A délvidéki szokásos vérbosszu egy tragikus esetét táviratozzák Szegedről, egy olyan esetet, a melyik beillik bármely rémregénybe. Egy unoka megölte a nagyapját, mert vérbosszut akart állni rajta egy képzelt sérelemért. Az eset a következő: Milutinovics Todor csereviczi, bácskai községbeli péklegény már hosszabb idő óta egyik ujvidéki pékmühelyben dolgozott. A napokban találkozott egy falujabelivel, a ki szomoru hirt mondott neki.

— Szegény Tódor — mondta — tudod-e, hogy az édes apádat megölték?

Az ember felhördült:

— Az apámat? Micsoda?

A másik suttogva folytatta:

— Rettenetes az, te! A tulajdon nagyapád ölte meg az apádat.

Milutinovics Tódor előtt elfeketült a világ, elvált az ismerőstől s azonnal haza sietett Csereviczre. Szó nélkül bement a nagyapja házához s a mint megpillantotta az ősz embert, reá rohant s leszurta.

— Ne — kiáltotta. Az apámért.

A ház népe a gyilkosságra összefutott s ekkor tudta meg a véres kezü szerencsétlen, hogy öregapja nem részes az apja halálában, mert hiszen az öngyilkossággal vetett véget az életének. Az unoka erre tettét megbánva, önként jelentkezett a rendőrségnél.

— **Őrültek háza Nagy Kállóban.** Dr. Niedermann Gyula, a lipotmezei orsz. tébolyda igazgatója, a tébolyda gondnoka és egy belügyminiszteri magasabb rangu tisztviselő kiséretében nehány napig Nagy-Kállóban időzött, a régi vármegyei székháznak országos tébolydává való átalakitása ügyében. Mint értesülünk, ezen alkalommal csak az épület emeleti helyiségei fognak a czélnak megfelelően berendeztetni, mert sürgős szükség van arra, hogy legalább száz elmebeteg helyeztessék el Nagy-Kállóban, miután a meglevő ilynemü intézetek mind tul vannak zsufolva. A száz őrültnek odaszállitása a jövő hónap elején fog megtörténni.

— **Katasztrófa a kőbányában.** A sánkfalvi mészkőbányában, borzasztó halállal mult ki Balog János, és csak a véletlennek köszönhető, hogy többen el nem vesztették életüket. A magas bányadomb oldaláról napszámosok raja görgette a hatalmas mészköveket le a völgybe, a honnan kocsikon szállitják a mészégető kemenczéhez. Egy óriás mészkődarab, melyet Baczuk János és Mihály Pál napszámosok inditottak utnak, a domb oldalában megakadt s ott hagyták. A sziklatömbhöz hasonló mészkőkolosszus épen akkor talált megindulni, mikor a tetőn a munka megszünt s a völgyben javában rakták a kocsikat. Némelyek félreugrottak elöle, Balog Jánost azonban derékban találta a nagy sebességgel gördülő kőtömeg és ugy összelapitotta, hogy rövid szenvedés után meghalt. A napszámosk ellen a vizsgálatot meginditották.

— **Véres harcz munkások között.** A Nyiregyháza szomszédságában fekvő Királytelek nevü pusztán tegnap délután valóságos harcz folyt le az ott dolgozó hadházi illetőségü aratók és az uradalmi béresek között. Még eddig nem tudni, hogy mi volt oka az összeütközésnek. Tény, hogy a hadháziak kaszákkal felfegyverkezve megtámadták a béreseket. Ezek persze nem hagyták magukat és kezügyükoe eső fegyverekkel verték viszsza a feldühödött támadókat. Borzalmas véröntás fejlődött ki az összeütközésből. A béresek nagyobb számmal lévén, hátrálásra kényszeritették az aratókat, a kik zuzott fejjel, összekaszabolt karokkal, véresen, vad futásban kerestek menedéket. Az aratók a tengeri vetésben bujtak el Alig maradt közülök valaki épen. Allitólag már a harcz szinhelyén maradtak halva a sebesültek közül, köztük gyermekek is, a' kik szintén belevegyültek az ádáz küzdelembe. A hadháziak a legközelebbi vonatra ültek és igyekeztek haza: Hadhárra. Az állomáson több száz jajveszékelő asszony, gyermek várta a véres csapatot. A nyiregyházai csendőrséget táviratilag értesitették a vérontásról. De mire kiértek a pusztára, már csak a sebesültek és haldoklók nyögését hallhatták. Az összeütközésre állitólag egy hadházi legény adott közvetlen okot, a ki némelyek szerint a gazdaság tulajdonosát, mások szerint a felügyelőt, arczul ütötte, mire a cselédség igy állott boszut a gazdáján elkövetett sértésért.

— **A spezzial hajókatasztrófa.** Ama rettenetes katasztrófának az okáról, a mely Spezzia mellett történt s a melynek — mint megirtuk — 184 ember esett áldozatul, a következő távirati tudósitás érkezett. Mikor az „Ortigia“ hajó a „Mária Piát“ meglátta, a rendes irányban, szabályszerint tért ki. Száz méternyi távolságban azonban a „Mária Pia“ rossz manöver folytán jobbra fordult s az „Ortigia“ elé került. Lehetetlen volt ily kis távolságban a hajót megállitani és igy az „Ortigia“ teljes erővel belefuródott a „Mária Pia“ oldalába, a mely azonnal elsüllyedt. A hajón a harmadik kapitány parancsnokolt éppen, a ki szintén a hullámokban lelte a halálát. Az „Ortigia“ már nyolcz évvel előbb ugyanezen a helyen az „Oncle Josef“ nevü francia hajóval ütközött össze.

— **Egy rendőr rémlátománya.** Különös körülmények közt pusztult el egy n.-kállói rendőr. Hallucziná czió öltemeg. Az eset részletei a következők: Két rendőr egy őrültet szállitott fel a napokban Budapestre és át is adták az országos tébolydának. Az egyik — különben is beteges rendőr idegeit annyira megviselték az őrülttel töltött izgalmas napok, — hogy visszafelé menet, egész élénk hallucziná czió lepte meg. Azt képzelte ugyanis, hogy az őrült elmenekült a vonatról. Féléber állapotban pattant fel a pamlagáról s kiugrott a kocsiból. A hallucziná czió áldozata a kocsikerekekalá került, melyek szörnyen összezuzták. Eletbenmaradásához kevés a remény.

— **Hattyudal.** Kolthán a legvigabb legény Mikula Mihály volt; lakodalmakon és mulatságokon ő adta a tónust. A napokban szintén egy lakodalomra volt meghiva s a vacsoránál magához hivatva a czigányokat, huzatta magának a vigabbnál vigabb nótákat, melyeket énekszóval kisért. Midőn dalát bevégezte szó nélkül összerogyott s midőn a gyorsan

---

kodott, mint valami csodálatos rejtélyen, de csakhamar félretett minden aggályt, s átadta magát ama gyönyörnek, hogy reményei teljesithetőkké válnak.

És éppen azért, házasságuk nem volt egyéb testi érintkezésnél, s Karr nem tudta, hogy mi ment végbe Meta lelkében.

Meta maga sem tudott számot adni erről; maga sem tudta megmagyarázni, hogy miért és miként változott át.

Csak azt tudta, hogy az utóbbi években égett a vágytól, szeretni és szerettetni, s e vágy oly erővel nehezedett rá egyedüliségében, hogy csaknem elölte jobb érzelmeit. — Szükségét érezte annak, hogy boldog legyen és boldogitson, s borzasztón szenvedett, hogy e szükséget ki nem elégithette.

Egész lénye levegő, világosság, melegség, öröm és kéj után sóvárgott, — tud a és látta, hogy csinos, tapasztalta, hogy szépségét megvetik; tudta, hogy szeretve és imádva kellene lennie, hogy utjában erre nézve mi akadály sem lenne; tudta, érezte, hogy boldogság övedzhetné körül, hogy senki sem állhatna ellent neki, — s látta, hogy mindez meg van tagadva tőle, s meg kell halnia, anélkül, hogy élt volna.

Igen, egyszer boldog volt, élt! — Talán azért kellett most oly nagyon szenvednie? Sajátságos, hát azért elvesztheti az ember jogát a boldogsághoz? Bün volt: szeretni; követni hajlamát, követni érzelmeit? — Folytonosan ezen töprengett a szerencsétlen nő.

Az a gyermek, kit oly bensőleg szeretett, kit oly nagy fájdalommal szült, meghalt. — Egyetlen emléke e gyermek után beteg testje volt. Anyja a más világra költözött, anélkül, hogy ösmerték volna egymást.

Az ő — Meta — hibája volt ez? Most, hogy anyja meghalt, csaknem hitte ezt.

Emlékezett rá, hogy az utolsó évben anyja mennyire át volt változva, — a gyermek születése után történt ez átváltozás.

Emlékszik rá, hogy ama veszedelmes napokban, mikor csaknem élethalálharczot vitt, anyja ott ült ágyánál és sirt, s csókolta kezeit s bocsánatért esdeklett. Azt hitte akkor, hogy álmodott, de anyja halála után másképen gondolkozott. Ezt a visszaemlékezést összehasonlitotta más tényekkel, anyjának alázatosságával; anyjának ama határozatával, hogy cseléd gyanánt maradt házában; ő, ki azelőtt oly büszke és parancsoló volt, — s most értette meg ez emlékekből, ez apró tényekből, hogy egyetlen szavába került volna, — s minden jó lett volna közöttük.

Ezt a szót azonban Meta soha sem ejtette ki, nem értette át, hogy e szót ki kell mondania, — csak akkor, mikor már késő volt.

Mi volt az oka annak, hogy minden oly visszásan történt? Az ő saját hibája volt ez, vagy másoké? Vagy senkié? Ő az utóbbiban hitt. Érezte, hogy valami viszás volt ebben az életmódban, mit ő folytatott, ebben a körben, melyben felnőtt s mely uralta őt, s melyből megszabadulni nem tudott. De hogy miben állt e viszásság, azt megérteni nem volt képes, — csak azt tudta, hogy ennek esett áldozatul az ő beleegyezése a Jánossal kötött házassághoz, és ez akadályozta és bilincselte le őt.

Ekkor azután egyszerre az az ötlete támadt, hogy ki kellene békitni a sorsot, hogy boldoggá kellene tennie azt a férfit, a kivel szerelem nélkül kelt össze. És ez ötlet világánál egészen másképen tünt fel előtte saját férje: nem tartotta többé oly gonosznak, mint hitte, s elhitte, hogy férje is a körülmények áldozata. Amit azelőtt megvetett és gyülölt férjében, az most szánalmat keltett benne, s a szánalomtól nincs messze a szerelem.

Sokáig tartotta vissza a büszkeség Metát, de midőn János megtette az első lépést, karjaiba vetette magát boldogan ama tudattól, hogy végre akadt valaki, akit szerethet.

Csakhamar tapasztalta, hogy férje érzelmei nem olyanok voltak, mint az övéi; hogy férje nem értette meg őt s nem szerelmet keresett nála, hanem a jövő reményét. Midőn tudtára adta férjének, hogy boldog állapotban van, a férj melegebb lett iránta, gondozta, figyelmes volt s az áldott állapot tartama házasságuk legboldogabb korszakává vált. Meta keservesen észlelte, hogy csak gyermeke anyját tiszteli benne s hogy mást nem lát benne, másra nem gondol s ez elbusitotta, kinozta, de a jövőért békén türte fájdalmát és keserveit.

(Folytatása következik.)

odasiető lakodalmas vendégek hozzáérkeztek Mikula már halva volt, de arczán még ott ült a pajzán jókedv kifejezése. A mulatságnak persze mindjárt vége szakadt. Mint az odahivott orvos konstatálta, Mikula életének szivszélhüdés vetett véget.

— **Gyilkos erdőkerülő.** Gindl Sebestyánt, a korneuburgi kerülethez tartozó Hohen-Ruppensdorf község szolgáját a községhez tartozó erdőségben agyonlőtték. A gyilkosság részletei a következők: Gindl a szomszédos községbe menve, keresztül haladt a két község között elterülő erdőségen. Az erdő egyik tisztásán találkozott Bock János erdőkerülővel, akivel már hosszabb idő óta ellenséges viszonyban volt. A két ember között veszekedésre került a dolog, amelynek hevében Bock lekapta válláról fegyverét és rálőtt ellenfelére. A golyó Gindl tüdejébe hatolt és a szerencsétlen ember vértől boritva összeesett Az erdőkerülő ekkor odament ellenéhez és egy kendővel bekötözte sebét. Egy idő mulva látta, hogy a szegény ember nagy nehezen feltápászkodva közeledik hozzája. Indulatai ujra elragadták, elővette fegyverét és egy másik lövéssel halálosan megsebesitette Gindlt. A közelben dolgozó favágók, akik a lövéseket hallották, odasiettek a véres tett szinhelyére és letartóztatták a gyilkos kerülőt. A szerencsétlen Gindl özvegyet és három gyermeket hagyott maga után.

— **Koszoru-megváltás.** Néhai Dekker Kálmán ur ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Sugár Béla ur 10 forintot kegyeskedett az „Első aradi betegsegélyző és temetkezési egylet" menház alapjának javára adományozni, mely nemeslelkü adományért es uton is hálás köszönetét fejezi ki az elnökség nevében: Tedeschi Viktor, alelnök.

—x— **A debreczeni Bika szálloda** uj bérlője Tatár Gusztáv lett aki a szállodát most pazar tényneyl ugy rendezte be, hogy a vidéken ritkitja párját. Az utazó közönség figyelmét felhivjuk a lapunk mai számában foglalt hirdetésére.

HYMEN.

— **Dessewffy László, a magyar képviselőház** terembiztosa tegnapelőtt esküdött örök hűséget Lippan Lipthay Vilma kisasszonynak, özv. Lipthayné bájos leányának. Az esküvőn résztvett Aradvármegye intelligenciájának a krémje. Tanuk voltak: a vőlegény részéről Dessewffy Arisztid a képviselőház titkára s a menyasszony részéről Lipthay Jenő. Az esketést a lippai apátplébános végezte. A nászközönség között ott voltak a Dessewffy, Berzeviczy és Sztankay-család számos tagja, sokan a képviselőház tisztikarából, stb.

MULATSÁGOK.

Krisztina-bál Menyházán.

— Saját tudósitónktól. —

Monyásza vidékét óriási hegyeivel, bámulatos szép erdőzetével, vadregényes, ezerféle tájaival a nagy alkotó is tán jó kedvében teremtette.

Jó kedvében teremthette, s nekünk még inkább kedvezett, hogy ezt a természet minden kincsével, a szemet s lelket gyönyörködtető panorámás mivoltát Aradmegyében helyezte el.

Ennek a természet kivételes helyének szivében fekszik a kies, bájos kis fürdő, Menyháza hová szerda estére, annyian rándultak ki, hogy az ott levőkkel együtt megünnepeljék a fürdő urasszonyának, Krisztina grófnőnek névnapját.

Mikor szerdán a nap hunyni szállott a manyházai hegyek mögé, s csak a zöld fákkal berakott ormaik égtek még haragos tüzben, lent a hegykatlanban, a fürdőben kezdetét vette az ünnepség első része, a hangverseny.

A fürdő diszes, üvegfalu nagy terme szorongásig megtelt előkelő hallgató közönséggel, melynek minden egyes tagja nagy élvezetet talált a hangverseny több pontjában.

Azért mondjuk, több pontjában, mert az udvariasság sem fojthatja el azt a véleményünket, hogy a müsor egyes pontja — mint oda nem illő — egész bátran elmaradhatott volna.

Legkimagaslóbb pontja a hangversenynek Fáy Szeréna szavallata volt Széchy Máriából. A gyönyörü nyelvezetü s drámai lüktetésü szinmüből a nevezetes „pohárköszöntő" monológot adta elő, azzal az őserejü müvészettel, mely oly magasra emelte őt, hogy hire az ország határain átcsapva, kiragadták tőlünk azok, kik az igazi müvészetet talán jobban tudják megbecsülni, mint mi.

Nagy elismerés illeti Schulcz Gyulát, a budapesti opera gordonkását, ki két müsor számával ugyancsak kiérdemelte azokat a tapsokat, melyek játéka után betöltötték a termet.

Az aradi Kölcsey-dalkör az első és utolsó számát töltötte be a programmnak. Dicsőséget szereztek nekünk a dalárdisták, mert az a meggyőződésünk, hogy nyilvános szereplésök még nem sikerült olyan jól mint a menyházai.

A hangverseny többi részét a Kömley-pár töltötte ki nagy igyekezettel, némely részében csekély izléssel.

A hangverseny nyolcz órakor végződött, mikor is a souper volt.

Ekkorára már fényes lámpion-diszt öltött a fürdő. Ezer apró tüzszem ragyogott az éjszakában, mint megannyi szerelmes szentjános-bogár.

A souper vége felé hatalmas mozsárlövések adták meg a jelt a tüzijáték kezdetére.

Tengernyi tüzszikrák röppentek szét egy pillanat alatt a sötétzöld lombok alatt és tündéri látványt nyujtott az egész fényben uszó erdő különösen akkor, mikor a vérvörös gőrögtüzfény valami kimondhatatlan bájos pirral szőtte be a fákat, lombokat és az egész mozgó tarka tömeget.

A Kölcsey-dalkör az est folyamán szerenádot adott a fürdő előkelőségeinek. Elsősorban Wenkheim Krisztina grófnő helyettesein tisztelegtek, Rázel Istvánnénál, hol Rázel István szép szavakkal köszönte meg a kitüntetést, szavaiból azonban nem hiányzott az elismerő megemlékezés a grófnőről, kinek nagy érdeme van a fürdő felvirágozásának érdekében.

Végre a leányzereg nagy örömére megkezdődött a táncz. Egy rövid bevezető csárdás után a keringő hangjai mellett, szakadatlanul folyt a táncz vonatindulásig. A négyeseket 50—60 pár táncolta.

Hogy mennyire uralgott a jókedv azt leginkább mutatta az, hogy a tánczolókat sem a fogyatékos muzsika, sem a hatalmas por nem rettentette vissza attól, hogy pitymallásig együtt maradjanak.

A jelenvoltakat tudósitónk a következőkben tudta összeállitani:

Asszonyok: Bohus Lajos báróné, Lewieczky Tiborné, Török Józsefné, Paradeyser Lajosné, Fejér Györgyné, Hess Józsefné, Aknay Andorné, Aknay Antalné, Albusztinné, Salacz Józsefné, Hajnalné, Ormi Mór drné, Kornay Károlyné, Dancsné, Szalay Zsigáné, Szabhmáry Mihályné, Bienenstock Mórné, Péterffy Antalné, Tenner Lajosné, Klein Miksáné, özv. Antalffy Endréné, Lőwy Rezsöné, özv. Hartmann Jánosné, Tapfer Mártonné, Sonnenschein Isidorné, Janiszewszki Vladiminné, Jank Jánosné, Basch Nándorné, Mózer Lipótné, Zellerné, Csiky Károlyné, Molnárné, Gellér Jánosné, Burián Jánosné, Tiszti Lajosné, Illés Albertné, Faixné, Rasel Istvánné, Solymossy Lajos báróné, Beötiné, Heftné, Vásárhelyiné, Kraftné, König Salamonné, Nomenné, Kerekné, Pusztainé, Madarászné.

Leányok: Madarász Ilonka, Gruber Anna, Albusztin nővérek, Vodicska Karolin, Salacz nővérek, Nuszbek Mariska, Hajnal Gizella, Mayer Olga, Hartmann nővérek, Kornay Vilma, Mózer Irma, Péterffy Sári, Kmetty Irén, Tenner Sarolta, Török Margit, Sanea nővérek, Dancs Ida, Lukucza Róza, Fejér Mariska, Szalay nővérek, Antalffy Mártha, Rimler Irén, Heppes Szeréna, Tessényi Anna, Molnár nővérek, Csismadia nővérek, Tarnay Vilma, Wilházi Ilka, Vásárhelyi nővérek, Szigeti nővérek, Rázel Irén, Gellér Vilma, Markovics Rozsika, Janiszewszki Margit, Zeller nővérek, Fejér nővérek, Szalai nővérek, Kohn Margit, Burián, Ilona, Marsó Róza stb. stb.

— (=) **Az aradi nyomda részvénytársaság személyzete** által augusztus hó 11-én megtartandó tánczmulatság programmjában felvette a millenniumi postát. Azon hölgyek, kik legtöbb levelezőlapot kaptak, szerfelett értékes jutalomtárgyat kapnak emlékül. Rendkivüli kedélyesek szoktak lenni a mostan annyira divatos világpostával egybekötött tánczvigalmak, megvagyunk tehát arról győződve, hogy az aradi nyomda részvénytársaság személyzetének tánczestélye egyike lesz a legsikerültebb nyári mulatságoknak. A hölgyközönségnek eláruljuk még azon titkot is, hogy nem egy, hanem több jutalom tárgy lesz a szépnem között elosztva.

SZINHÁZ, IRODALOM, MÜVÉSZET.

* **Leszkay a vigszinház igazgatója.** A „Nagyvárad"-ban olvassuk: „Közöltük tegnap budapesti tudósitónk távirata nyomán, hogy a vigszinház uj igazgatója valószinüleg Bartók Lajos orsz. képviselő, a jeles drámairó lesz. Most arról értesülünk, hogy a megállapodás Bartók és a vigszinház intézői között még nem végleges. A vigszinház igazgatói állására a legujabb jelölt Leszkay András, az aradi szintársulat igazgatója, a ki ebben az ügyben néhány nap óta Budapesten időzik. Kivüle még Krecsányi Ignácz és Ditrói Mór szinigazgatókkal folytatnak alkudozásokat. Az esetben, ha Krecsányi lenne a vigszinház igazgatója, Leszkayt már illetékes helyen felkérték, hogy szintársulatával a buda-temesvár-pozsonyi szini kerületben működjék. Mi örömmel reprodukáljuk ezt a hirt, mert Leszkay egyike a legambiczióusabb szinigazgatóknak, a kinek társulatával — a müvezetés némely fogyatékosságától eltekintve — ugy Aradon, mint Nagyváradon a legteljesebb mérvben meg vannak elégedve. Benne kiváló szervező erőt bir a magyar szinügy, a ki pár évi direkciójával bebizonyitotta, hogy hivatását komolyan fogja fel és ügybuzgalommal vezeti a legjobb vidéki társulatot."

* **Nincsenek többé leányok** czimmel jelent meg Thewrewk István uj müve. Hosszabb hallgatás után Thewrewk István most ujból a közönség elé lép, megizmosodott tehetséggel s legujabb elbeszéléseinek, tárczáinak legjavával. Könnyed, szellemes, érdekes mindaz a mit uj müvében nyujt, s a mai társadalmi életből való. Thewrewk kitünően ismeri mai társadalmunkat és különösen a nőkről irott dolgai által lett népszerüvé. A „Nincsenek többé lányok" czimü mü a külalakban is rendkivül elegáns és a kiadónak igazán dicséretére válik. A Rozsnyai Károly kiadásában Budapesten megjelent, remek czimlappal ellátott münek ára 1 korona. Pompás diszkötésben 2 korona.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Pórul járt anyós.** Mikleán Nikoláj talácsi paraszt régebb idő óta rosz viszonyban élt feleségével, kit több alkalommal el is vert. Az asszony anyja azzal fenyegette vejét, hogy feljelenti, ha még egyszer meg meri verni leányát. Mikleán Nikoláj azonban ittas állapotban elfelejtette a fenyegetést és feleségét ujra elverte. Ugyanekkor az anyós elindult hazulról, mely körülményt Mikleán arra magyarázta, hogy őt feladni megy el anyósa. — Utána ment és addig ütötte fejét egy kövel, mig eszméletét el nem vesztette. A törvényszék sulyos testi sértés vétségeért két évre itélte a rabiátus vőt.

§ **A régi gyülölség.** A talácsi korcsmában erős borközi állapotban összetalálkozott két régi haragos, Vésza Tódor és Morár Márk. Csakhamar összeszólalkoztak, össze is verekedtek. Ezzel azonban nem volt vége mert Vésza megleste mikor Márk megy haza és késsel olyan szurást ejtett rajta, hogy Morár Márk szörnyet halt. Az aradi törvényszék — tekintetbe véve a sok enyhitő körülményt — Vésza Tódort egy évi börtönre intélte.

§ **Sertés vásár.** Liposei István aradi lakós különös vásárt akart csinálni: pénz nélkül. Bregyán Mojsza ujszentannai és Sztepán Gyurka draucsi lakosokat olyképen szedte reá, hogy a kialkudott sertéseket, mig elküldött a passusokat kiállitani, minden szó nélkül elhajtotta. A törvényszék lopás büntette miatt egy évi börtönre itélte Liposei Istvánt.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök utazása.

Budapest, julius 25. (Saj. tud. táv.) A »Bud. Tud.« jelenti: Bánffy Dezső báró, miniszterelnök, ma reggel Apanagyfaluból Budapestre érkezett.

—

A királyné ajándéka.

Bártfa, julius 25. (Saj. tud. táv.) A királyné legmagasabb megelégedése mellett Ráth Péter kassa-oderbergi vasuti igazgatónak egy gyémánt gyürüt, ritka nagyságu és szépségü szaphirral és kettős E. betüvel ajándékozott.

—

Elitélt oláhok.

Nagy-Szeben, julius 25. (Saj. tud. táv.) A rendőrkapitányság Albini Livius és Motza János hirlapirókat a Jankuszoborra való pénzgyüjtésért öt, illetve három napi fogházra itélte. Az elitéltek fellebbezését a közigazgatási bizottság elvetette.

—

Az igazságügyminiszter Bécsben.

Bécs, julius 25. (Saj. tud. táv.) Erdélyi Sándor igazságügyminiszter két napi tartózkodásra Gasteinból ide érkezett.

—

A czinkos szembesitése.

Szófia, julius 25. (Saj. tud. távirata.) A tegnap letartóztatott embert a vizsgálóbiró szembesitette Stambulov szolgájával, aki tényleg felismerte benne azon gyilkost, kinek nyakán sebet ejtett. Az elfogott neve Sztavroff Athanász.

—

Ferdinánd elösmertetése.

Berlin, julius 25. (Saj. tud. táv.) A »Kleines Journal« tudósitója közli, hogy a fejedelem legkorábban augusztus 10-én tér Szófiába. Szófiában elterjedt a hir, hogy Mária Luiza fejedelemné karlsbadi utazása a fejedelemnek Oroszország részéről a közel jövőben való elismertetésével van összefüggésben.

—

Franczia-Orosz szövetség.

Páris, julius 25. (Saját tud. táv.) A Figaró azt hiszi, hogy a francziaorosz szerződésben a casus foederis nem a két szerződő fél értelmezésétől van függővé téve, hanem feltétlenül ki van mondva, A két hatalom egymással feltétlenül szövetkezett.

A New-York Herald ugyanebben az ügyben beszélgetést közöl egy orosz miniszterrel, aki állitólag kijelentette, hogy a szövetséget 1891 augusztusában, a kronstadti ünnepélyek után kötötték meg. Az orosz miniszter hozzá tette, hogy Miklós orosz czár trónralépése után egy katonai pótszerződést is kötöttek. Különben a szövetség békés jellegü és az a czélja, hogy elejét vegye Orosz-, vagy Francziaország megtámadásának.

—

Az örmény kérdés.

Konstantinápoly, julius 25. (Saj. tud. táv.) Az örmény kérdés közelebb megoldatik, még pedig a hatalmak megelégedésére. A porta messze menő reformokat létesit s helytartóvá Shakir basát nevezi ki, aki persona grata az orosz udvarnál.

—

Elfogott merénylők.

Pozen, julius 25. (Saj. tud. táv.) Odessai jelentések szerint a napokban több elfogatás történt. A rendőrség egy társaságnak jött nyomára, mely a czár ellen merényletet tervezett annak krimi utazásakor.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balogh czég jelentése. —

Budapest, julius 25.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékelten kináltak, a vételkedv jó volt s az irányzat kellemesebb lett. Elkelt 20000 mm. nehány krral magasabb árakon.

	mmázsa	klgramm	frt
Tiszavidéki	5200	78.	6.82½
„	1550	81.	6.85
Hartai	2200	79.⁸	7.15
„	2240	79.⁴	7.15
Becskereki	4500	79.	7.05
Raktárokon	1700	78.⁵	6.85
Maros	1500	80.	6.70
Zab	100		6.35
„	200		6.30
„	200		6.20
„	100		6.10

Határidőüzlet: Amerikából érkezett igen szilárd jegyzésekre nálunk alig 5—6 krral indult szilárdabban az üzlet buzában s tekintettel a közepes élénkségü forgalomra zárlatig igy is maradt. Tengeri is szilárdabban indult s élénk vásárlási kedv mellett pár krral szilárdabban zárult.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.61—6.62
Buza május—juniusra	7.01—7.02
Őszi rozs	5.62—5.64
Tengeri május—juniusra	4.78—4.80
Tengeri julius—augusztusra	5.95—5.98
Őszi zab	5.67—5.69
Repcze	9.50—9.60

Külföld: New-York: buzára 3⅝—4¼, tengerire ½—⅝, szilárdabb. Chicago: buzára 4¾—4⅞, tengerire ½—⅝ szilárdabb. Párisés London változatlan, Liwerpool szilárd.

Értéktőzsde: Külföldi szilárd zárlatokra nálunk is tetemes szilárdsággal indult az üzlet s különösen helyi papirok szilárdultak meg; nemzetközi papirok szintén szilárdabbak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	399.25
Magyar hitelrészvény	487.—
Osztrák államvasut	430 50
Rima-Murányi	287.25
Lombard	110.—

—

= **Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1895. évi julius hó 24-én. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) —.——. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 60.—61. krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgron felüli sulyban) 54.—55. krig. Fiatal közép (pkint 251—320 kirg sulyban) 53.—54. krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 52.—53. krig II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) —.——. krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) —.——. krig. — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) —.——. krig. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klgron felüli sulyban) 49.—59. krig. Közép (páronkint 220—260 kilogramm sulyban) 49.—50. — krig. — Könnyü (páronkint 220 klgrig. terjedő sulyban 48.—49. krig. Sertésállatszám 1895. julius hó 22-én volt készlet 28952 darab. 1895. julius hó 23-án felhajtatott: — darab. 1895. julius 23-án elszállittatott 122 drb. 1895. julius 24-én maradt készletben 28830 drb. — A hizottsertés üzletirányzata: Változatlan.

—

Szeszüzlet.

— Julius 25. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 53 forint — krajczár, kicsinyben 53 forint 50 krajczár, per 100 liter % beleértve 35 forint fogyasztási adót.

—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, julius 25. d. u. 5 óra.

Buza bánsági uj	6.90— 7.15
Buza tiszavidéki	6.95— 7.20
Buza pestvidéki	6.90— 7.15
Buza fejérmegyei	6.90— 7.15
Buza bácskai	7.—— 7.20
Rozs uj, elsőrendű	5.50— 5.60
Rozs uj, másodrendű	5.40— 5.45
Arpa takarmány	—.——.—
Arpa égetni való	—.——.—
Arpa sörfőzdei	—.——.—
Zab	6.25— 6.45
Tengeri bánsági	6.05— 6 10
Tengeri másnemű	6.—— 6.05
Káposzta-repcze bánsági	8.25— 8.50
Kóles	6.—— 6.60
Buza márczius—április	7.—— 7.02
Buza szeptember—október	6.60— 6.62
Buza május—junius	—.——.—
Rozs szeptember—október	5.63— 5.65
Tengeri május—junius	4.75— 4.77
Tengeri julius—augusztus	5.95— 5.98
Tengeri októberre	—.——.—
Zab márczius—április	—.——.—
Zab szeptember—október	5.66— 5.69
Káposzta-repcze augusztus—szeptember 1894.	9.50— 9.60

—

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. julius 25.

Magyar aranyjáradék 4%	123.—
Magyar koronajáradék 4½	99.50
Magyar arany 4½%	125.25
Magyar ezüst 4½%	103.—
Magyar keleti vasut 1876.	122.—
Magyar földtehermentesitési kötvény	98.25
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.75
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	146.25
Osztrák papirjáradék	100.50
Osztrák járadék ezüst	100.75
Osztrák járadék arany	123.50
Koronajáradék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	156.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1060.—
Magyar hitelbank részvény	487.—
Osztrák hitelbank részvény	398.80

—

Hivatalos árfolyamok a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósitása. —

Bécs, 1895. julius 25.

Magyar koronajáradék 4%	99.80
Magyar hitelrészvény	484.—
Osztrák hitelrészvény	397.—
Anglóbank részvény	165.10
Laenderbank részvény	276.—
Bécsi bankegyesületi részvény	167.30
Déli vasut részvény	110.50
Osztrák északnyugati vasut részvény	429.50
Osztrák északnyugati (Elbevölgyi) részvény	284.50
Budapesti villamos városi vasut részvény	—.—
Salgó-tarjáni részvény	—.—
Rimamurányi részvény	294.40
Brassói kőszénbánya részvény	—.—
Dunagőzhajózási részvény	575.—
Lloyd-társulat részvény	570.—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. N. (Arad) Észrevette azonnal az olvasóközönség legnagyobb része, hogy az a nyilttéri közlemény, melyet a „Pesti Hirlap" a bolgár fejedelem „nyilatkozatáról" megjelentetett, nem egyéb a redakcióban gyártott tréfánál, a mely, hogy jól sikerült, eléggé igazolja az, hogy egynémely vidéki lap nagy szenzácziával átvette, sőt olyan is akadt, a melyik — megvezérczikkelyezte. A tréfát maga a Pesti Hirlap is bevallja, mely szerkesztői üzenet köst ezeket irja róla:

Budapest (H.) Hát persze, hogy tréfa volt az a nyilttéri közlemény. Hogy is lehetett elgondolni, hogy a bolgár fejedelem a nyilttéri rovatban szólal meg s ugy irja alá a nevét és az állását? A fejedelmek egyáltalában nem szoktak nyilatkozni s pláne ilyen formában.

Ebben eleget véltünk tenni kérelmének. A mit az illető ujság „naiv politikusairól" irt, azt a levelet nem tesszük közzé, elvünk ellen lévén a kötekedés, de megőrizzük az „okmány"-nyal együtt szerkesztőségi levéltárunkban.

K. G. k. a. (Temes-Kubin) Az ügyes közleményt köszönettel vettük s mint látni méltóztatik, siettünk neki sürgösen helyet adni. A másiknak lesz folytatása is?

VIZJELZÉS.

1895. évi julius hó 25-én reggel 7 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérczén:

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás czimétr.	Jégmutagig czimétr.
Branyicska	+ 18°	derült	+ 54	—
Gyulafehérvár	+ 17°	derült	— 2	—
Arad	+ 23°	derült	— 89	—
Makó	+ 23°	derült	+ 41	—
Szeged	+ 20°	derült	+ 267	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1895. julius 25.

A m. kir. folyamméröki hivatal.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

14890/1895

Hirdetés.

A nagymélt földmüvelésügyi m. kir. Minister ur 44706—III/6 1895 sz. alatt kelt rendelete nyomán ezennel közhirré tesszük, hogy a cs. kir. osztrák belügyminister ur f. évi junius hó 30-án 18370 sz alatt kelt értesitése szerint a sertésforgalomnak szabályozása czéljából a magyarországi élő sertések és sertéshus forgalma iránt valamennyi helytartósághoz és tartományi kormányhoz a következő értelmi rendeletet bocsátotta ki:

I. Élő sertések bevitele.

1. Kereskedelmi czélokból vagy a kereskedésre alkalmas sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságokba és országogba való bevitele tilos. Ezen csoportba a darabonkint 120 kilogrammnyi élő sulynál kisebb sulyu sertések tartoznak.

2. A kész, vagy félig kész, de darabonkint legalább 120 kilogrammnyi élő súlyú sertések bevitele ellenben a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területére. a következő feltételek és modozatok mellett szabad:

a) A beirandó sertések felrakása és elszállitása kizárolag azon vármegyék és sz. kir. törvényhatósági joggal felruházott városok területén és területéről szabad, melyek sertés forgalma általan nem korlátoztatott. A zár alá vett területek, az illető ausztriai politikai hatoságokkal esetről esetre távirati uton fognak közöltetni

b) Ily nemü sertésszállitmányokat a származási és rendeltetési helyek nevével megjelölt és **állami állatorvos** által reá vezetett egészségi záradékkal ellátott szabályszerü marhaleveleknek kell kisérniök és kizárólag ólomzárral ellátott vasuti kocsikban, a menetrend szerinti szállitásnak meg nem felelö megállapodások nélkül és a fel-és lerakodások teljes kizárásával csupán a marhalevélen végállomásként megjelölt vasuti állomásokra szállithatók. Ehhez képest a közlekedési intézetek közegei csak oly sertésszállitmányokat vehetnek föl Ausztriába való továbbitás végett melyeknek marhalevelei állami állatorvosnak fent elöirt igazolását tartalmazzák.

A vizsgálat költségeit (napidij és utazási költség) az állami állatorvos által irt és aláirt költségjegyzék alapján a rakodó felek száma arányában szedik be és a napidij után járó béiyegdijnak megfelelő bélyeggel elátott nyugtára fizetik ki a eljáró állami állatorvosnak.

c) Az ilyen sertésszállitmányok, csak az alább névszerint felsorolt állomásokra, irányithatók. Amenynyiben később több ilyen állomások engedélyeztetnek azok mind— annyiszor haladék nélkül közzé fognak tétetni.

d) Az ilyen sertésszállitmányok a vasuti állomásra érkezésük alkalmával azonnal állatorvosi szemle alá fognak vonatni. Oly esetben azonban, ha az ilyen ilyen szállitmányokat vivö vonat egyébb származásu sertéseket is visz; az utobbi szállitmányok vizsgálatáig és elhajtásáig a magyarországi sertések az állomásról kitolatnak.

e) Ha a magyarországi sertésszállitmányban 120 kilogramm élő sulyon aluli sertések is találtatnának az ilyen szállitmányok az állatoknak a feladó költségére a magyarországi feladó állomásra visza fognak küldetni.

f) Ha valamely magyarországi sertésszállitmányban csak egy, sertésvészben vagy sertésorbánczban elhullott, avagy sertésvész vagy sertésorbáncz gyanujában levő sertés találtatik: az ilyen szállitmányt ugyancsak az állatok megetetése és itatása után a feladó költségére, a legközelebbi vonattal a feladó állomásra fogják visszaküldeni.

g) Az ilyen sertésszállitmányokat minden körülmények közt **lófogatokon** kell a vágóhidra szállittatni, hol e sertések anélkül, hogy más állásba hajtatnának, **48 órán** belül leszurandók. Önként értetödik, hogy azon esetben ha a sertésvész, vagy sertésorbáncz az állatok között idöközben kiütne a beteg állatok kirtása végett a gyepmesterhez szállitandok.

Ha az ilyen sertésszállitmányokban megérkezése alkalmával egy, avagy több sertés sertésvész, vagy sertésorbáncz gyanujában levönek találtatnék, az ilyen állat vagy állatok az egészségesektöl rögtön elkülönittetvén kiirtás végett a gyepmesterhez küldendök.

II. Sertéshus bevitele.

2. A leszurt sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokba való bevitele a következö feltételek mellett szabad.

a) magyarországi származásu leszurt sertéseket szétdarabolatlan állapotban kizárólag vasuton szabad az alább névszerint felsorolt állomásokra szállitani.

b) Ilyenemü hus küldeményeket a származási hely illetékes hatósági közege (a vágatási biztos) által a mellékelt minta szerint kiállitott és német szövegbe is kitöltendö igazolványnak kell kisérnie, melynek e feladási és a rendeltetési hely pontos megjelölésén kivül egyuttal azt is tartalmaznia kell, hogy a sertéshus nem sertésvészben vagy sertésorbánczban beteg, hanem egészséges állatoktól származik.

Az ilyen husküldeményeket a rendeltetési elérése elött sehol sem szabad kirakni.

c) Ezen husküldeményeket megérkezésük után gondos husvizsgálat tárgyaivá teszik. Az olyan leölt sertéseket melyeken a vizsgálat alkalmával a sertésvész vagy sertésorbáncz nyomait észlelik, vagy melyeket bármi okból az emberi élvezetre alkalmatlannak találnak, ugy hasonlókép azokat, melyekből az általános érvényü kereskedelmi szokványoktól eltéröleg, a **vesék és vesezsir hiányzanak**, azonnali megsemisités végett a gyepmesterhez küldik.

Ezen rendszabályoknál fogva egyidejüleg utasitotta a cs kir. osztrák belügyminister az összes helytartóságokat és tartományi kormányokat, hogy a magyarországi sertés forgalom szabályozása tárgyában általuk kiadott tilalmakat beleértve a **száj és körömfájás elleni védekezés czéljából** kiadott tilalmakat is ezen rendelet közhirrétételével egyedejüleg hatályon kivül helyezzék.

Az osztrák belyügyminister úr rendeletének értelmében olyan állomásokul, melyeken az I rész 2 c) pontja valamint a II. rész III. a) pontja szerint magyaroszági élö sertések illetöleg sertéshus kirakása meg nem engedve, tehát a hová ilyen szállitmányokat irányitani szabad eddig elé következö helyek állomásai jelöltettek ki:

I. Alsó Ausztria: 1. a. Bécs (élö sertések behozatalára) Kirakóhely: Szt. **Markxi sertéspiacz**, kizárolag engedélyezett vágóhidak pedig: **Bécs stmarxi vágóhid** bécsvárosi vágóhidak és **Productor Gesellschaft der Wiener Fleischselcher vágóhidja.**

A bécsi városi vágóhidra nézve azonban megjegyzem, hogy e vágóhidon csak azon esetben ölhetök le ilyen sertések ha ott az e czélból elrendelt intézkedések foganatositva lesznek.

b) **Bécs Ujhely** (élösertések számára) Kirakóhely: **Steinfeldi pályaudvar és sertéspiaczon** kizárolag engedélyezett vágóhid pedig: **a városi sertéspiaczon levö vágóhid**

2. Sertéshus bevitelére szolgáló helyek: Baden, Brück a/L Florisdorf, Inzersdorf. Korneuburg, Krems, Laa a/d Thaya, Mödling, St Pölten, Stockerau, Waidhofen, a/d Ybs, Viener Neustadt és Wien (kirakóhely Gross Markthalle.)

II. Felsö Auszária Élö sertések kirakására: Gmunden, Ischl Linz Steyr.

III. Galiczia: 1. **élösertések kirakására** Podgorze, Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Prze, mysl, Strijj, Stanislau, Kolomea, 2. **Sertéshus bevitelére szolgáló helyek**: Krakau, Podgorze Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Przemysl, Strijj Stanislau, Kolomea, és Lemberg

IV. Karinthia. Elö sertések és sertéshus bevitelére Laibach, déli vasut állomás.

VI. Morvaország. Elö sertések kirakására: Mährisch-Schönberg, Mährisch-Trübau Sternberg, Holleschau, Lundenburg, Neutitschein Nikolsburg, Prossnitz, Brünn, és Mährisch-Ostrauban (a marha vásártéri kirakó hely.)

VII. Styria. Élö sertésk és sertéshus kirakására: Grácz.

VII. Szilézia: **Élö sertések kladására**: Troppau, Bielitz, Freudenthal, Jägerndorf, és Teschen.

IX. Tyról és Vorarlberg. Élö sertések és sertéshus kirakása: Bozen, Bregencz Trient.

Az ezen rendeletben foglaltak legszigorubb figyelembe vétele mellett tehát élö sertéseknek a birodalmi tanácsban képviselt országos és királyságok területére való bevitelére: Alsó Fehér, Bars, Békés Bereg Bihar, Esztergom. Fehér, Heves, Komárom, Krassó-Szörény, Moson, Nográd, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Sáros, Somogy, Sopron, Szabolcs, Vas és Zalavármegyék, valamint Budapest székes föváros Sopron, Nagyvárad, Kecskemét, Komárom, Pozsony és Székesfehérvár városok **kivételével** további intézkedésemig Magyarországból szabad, a sertéshus bevitele ellenben az itt felsorolt törvényhatóságok területéről is megvan engedve.

Arad 1895. julius 13.

A városi tanács.

9219/1895. kh.

Végzés.

Arad sz. kir. város polgármesteri hivatala mint II od foku állategészségügyi hatóság 1568/1895. p. m. sz. a. kelt határozatával, mert a szarvasmarhák között a ragályos száj és körömfajás három különböző fekvésü istálóban egyszerre jelentkezett, azt járványos jellegünek nyilvánitotta, a miért is az 1888. évi VII. t. cz. foganatositására 40·000/888. sz. a. kibocsátott magas rendelet 211 és következö §§. alapján a következö óv és kór elfojtási szabályok rendeltetnek el.

1. A birkás réti legelöre járó mindkét csorda teheneinek, mint fertözésröl gyanusaknak valamint az ezen réten legelö jármos ökröknek, továbbá oly hasitott körmü állatoknak, melyek száj és körömfájásban szenvedö tehenekkel egy istálóban illetve egy udvarban vannak a járvány idejére istállózásuk elrendeltetik. Az oly jármos ökröknek, melyek a városi állatorvos által betegségtöl menteseknek találtatnak és fertözött állatokkal érintkezésbe nincsenek, a város határán belül a fuvarozás és mezei munka végzése megengedtetik, de a határból kihajtása büntetés terhe alatt megtiltatik.

A beteg állat tulajdonosa közvetlen szomszédai hasitott körmü állatainak istállózása szinte elrendeltetik.

Ezen fent elösorolt állatok számára marhalevelek kiadása megtiltatik, a tulajdonosok felhivatnak, hogy a birtokukban lévö marhaleveleket megörzés végett a kapitányi hivatalnál haladéktalanul beszolgáltassák. Az állatok tulajdonosai állataik egészséges állapotát a legnagyobb figyelemmel ellenörizni tartoznak s ha betegülést észlelnek, azt a kapitányi hivatalnál azonnal bejelenteni, s ha az állat elhullott a hullát az elhullási helyen öriztetni, attól embereket és állatokat távol tartani, mig az I-sö foku hatóság megérkezik.

2. Az elzárt istállókból csak az I-sö foku hatóság engedélye mellett és csak közvetlen levágás czéljából vihetö ki állatok, akkor, ha az állatoknak szállitása által a ragály anyag elhurczolásának veszélye ki van zárva.

3. Elzárt udvarokból szálas takarmány, alom szalma egyáltalán nem, trágya pedig csak is a városi állatorvos utasitása szerint foganatositandó, fertötlenités után lovas fogaton, lófogatu ekével való alászántás czéljából szállitható ki.

4. Az egész város hasitott körmü állatainak u. m. szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertéseknek a határból kihajtása valamint takarmány félének és trágyának a határból kiszállitása betiltatik.

Járlatok csak lovakra állithatók ki. A városba vezetö utakra örök állittatnak, hogy állatoknak (lovak kivételével) a városba behozását meggátolja s azokat oly utra tereljék, melyen a város elkerülhetö. A tulajdonos határozott kivánsága folytán behozott hasitott körmü állatoknak a járvány tartama alatti kivitele megtiltatik.

5. A járvány kiütéséröl a szomszéd községek átiratilag értesittetnek.

6. A városi állatorvos utasittatik, hogy a marha állományt figyelemmel megvizsgálja s hetenként a járvány állásáról járványtáblát terjesszen be.

7. Száj és körömfájásban szenvedö állatok tejének forgalomba hozása a törvény által tiltva van, a hatóság intézkedik ugyan, hogy csak egészséges állat teje jöjjön forgalomba nagyobb biztonságért azonban figyelmeztetik a tejet fogyasztó közönség, hogy a beteg állat teje nyálkás, undoritó, kellemetlen szagu levén, az könnyen felismerhetö. A piaczon a ker. orvosok, a piaczi felügyeletet rendörtiszt, a piaczi biztosok és a rendöri kirendeltség is ellenörzi, hogy beteg állat teje ki ne méressék, hanem megsemmisittessék.

8. A heti vásárról a szarvasmarha, sertés juh, kecske, a járvány tartamára kitiltatik.

9. A betegségböl kigyógyult állatok istállói és udvarai a városi állatorvos ellenörzése mellett fertötlenitendök.

Ezen intézkedés megszegöi a törvény értelmében szigoruan büntettetni fognak.

Aradon, 1895. évi julius hó 23 án

Sarlot Domokos
főkapitány.

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsénk Nagyságodat tisztelettel értesiteni, hogy **Aradon, Vörösmarty-utcza 2. sz. a. dr. Darányi-féle házban**

ROTSCHILD és KLEIN czég alatt

egy a mai kornak megfelelő

női divat és confectio üzletet, mellékelve női ruhateremmel nyitottunk.

A t. hölgyközönség becses figyelmét bátorkodunk felhivni **dúsan felszerelt raktárunkra,** hol mindennemü

kész női és leány gyermek felöltők, ugymint:

gallérok, ceppek mantillok, szüts és szőrme árukban

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek után

a legizlésesebben s a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók.

Különösen pedig saját mühelyünkben mérték szerinti megrendeléseket a leggondosabb kivitelben fogunk pontosan eszközölni.

Kiváló tisztelettel

Rotschild és Klein.

A debreczeni „Bika szálloda" ujjáalakitása.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemü közönséggel, hogy

a debreczeni „Bika szállodát"

mint bérlő átvettem s azt a legnagyobb kényelemmel diszes átalakitás után

ujonnan rendeztem be.

Szállodai szobáimat

a budapesti »Pannonia« mintájára angol rézágyakkal láttam el.

Kávéházi és éttermi helyiségeimet

pazar fénnyel rendeztem be.

Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

A n. é. közönség pártfogását kérve maradok kiváló tisztelettel

Tatár Gusztáv.

524/95 g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a templom- és Kazinczy-utcza sarkán álló polgári iskola épület külfalának ujból való bemeszelése s kijavitása, és utczai és udvari ablakainak és a bejáró ajtóknak befestése iránt **folyó év julius hó 29-én d. e. 10 órakor** árlejtést tart.

Kikiáltási ár a falak befestése és javitására nézve 546 frt 53 kr, az ablakok és ajtók befestésére nézve 283 frt 60 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi julius hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay Gyula
aljegyző.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Vagyonbukott Stein Zsigmond pankotai bej. kereskedő csődtömegéhez tartozó a csődleltár 1—342, 347, 348, 349, továbbá a csődleltár 351—378 tételszámig foglalt **füszer, anyag, pamut, vegyes és rövidáru, ugy üzleti feiszerelésekből álló ingóságok 2276 frt 49 kr. becsértékben,** továbbá a csődleltár 379—420 tételig foglalt **italnemüek és tartályokból álló ingóságok 395 frt. 25 kr. becsértékben** a csődválasztmány határozata folytán ajánlati verseny utján eladás alá bocsájtatnak.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy akár külön a fentemlitett bolti czikkek és felszerelésekre, akár külön az italnemüek és tartályokra, akár pedig mindkettőre együttesen beadandó zárt ajánlataikat a becsérték 10%-ának, azaz 227 frt. 64 kr. és illetve 39 frt. 52 kr, esetleg 267 frt. 16 krnak a tömeggondnoknál való letétele mellett **f. évi julius hó 31. napjának déll 12 órájáig** alólirott tömeggondnoknál adjákbáe.

A választmány a beérkező ajánlatok felett még aznap fog határozni, fenntartván magának azon jogot, hogy esetleg valamennyi, tehát a legkedvezőbb ajánlatot is visszautasitsa.

A csőd választmánya, illetve képviselősége a csődleltárban felvet tárgyak minősége, vagy a becsérték helyessége tekintetében felelősséget és szavatosságot nem vállal.

Az ajánlati feltételek alulirott tömeggondnoknál megtekinthetők és az ajánlattevők által okvetlenül aláirandók.

A fent megjelölt ingók alólirott tömeggondnok közbejöttével Pankotán f. hó 25-én és 26-án d. u. 3 és 5 óra között, f. hó 27-én délelőtti 9 és 12 és d. u. 3 és 5 óra között megtekinthetők.

Dr. Steinitzer Pál
ügyvéd, mint vb. Stein Zsigmond csődtömeggondnoka
Arad, Andrássy-tér 17.

61271/1895.

Hirdetmény.

Közhirré teszszük, hogy a nagymélt m. kir. földmivelésügyi miniszteriumnak 37791/895. sz. a. kelt rendelete szerint sertéseknek Magyarországból Horváth-Szlavonországba való bevitele és behajtása további intézkedésig tilos.

Arad, 1895. junius hó 19-én.

A városi tanács.

524/1895. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi bér- és szinház épület utczai és udvari külső falának ujbóli bemeszelése és javitása és az utczai homlokzaton lévő összes ablakok és a nagy kapuk ujbóli befestése iránt **folyó évi julius hó 29-én d. e. 10 órakor** árlejtést tart.

Kikiáltási-ár a meszelés és faljavitási munkákra nézve 958 frt 90 kr, a mázoló munkákra nézve 401 frt 70 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a vagyis 60 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi julius hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay Gyula
aljegyző.

Az aradi légszeszvilágitási vállalat

dijmentesen eszközli a légszeszberendezést

magánlakásokba, valamint gázmotorokhoz és légszeszkályhákhoz.

A gázmotorokhoz igénybe vett légszesz

folyó évi augusztus hó 1-jétől

köbméterenként 10 kr, azaz tiz krajczárral fog számittatni.

Jelentkezések a légszeszgyár irodájához intézendők.

„Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája."